

Historiefaglige spørgsmål til Mick Øgendahl og H.C. Andersen

1) Professor Johs Nørregaard Frandsen siger, at H.C. Andersen levede i et klasse- og standssamfund. Undersøg hvordan samfundet så ud på H.C. Andersens tid. Kom fx ind på de forskellige befolkningsgrupper: konge, byboere og bønder, og deres tanker om forandringer i ideologierne konservatisme, liberalisme og socialisme.

Svar:

Øverst i hierarkiet fandt man selvfølgelig *den enevældige konge*, der efterhånden var en vellidt person. Han havde fået en status som folkets beskytter, der rent faktisk også lyttede til dem. Kongen og hans adelige tilhængere var tilhængere af *konservatismen*, hvor samfundet kun udvikler sig i roligt tempo, og hvor mennesket fra fødsel til død accepterer sin plads i samfundsorganismen. Samfundet skal indeholde stærke institutioner, der skal sikre samfundets fortsatte beståen, mens forskellige generationer af individer fødes og dør på faste pladser.

Byboere (borgerskabet) trives også meget godt, men drømmer om at få indflydelse og stemmeret i det enevældige samfund. Mange for borgerskabet finder ideer i *liberalismen*, der hylder en fri handel og konkurrence med mindst mulig indblanding fra statens side. I politisk forstand rettes fokus mod det enkelte individ, der gennem en række grundlæggende frihedsrettigheder – eksempelvis ytringsfrihed og forsamlingsfrihed – sikres en demokratisk stemme.

Størstedelen af befolkningen er nu stadig *bønder* (omkring 80 %). De havde det ikke nær så let, da deres arbejdsuge var lang og hård, og deres forhold var i det hele taget kummerlige. Værst er det for kvinderne og børnene på landet, og i de fattige dele af byerne fx Odense, hvilket man også kan se på levealderen fra dengang (kvinderne blev i gennemsnit 39 år). Vilkårene for børnene bliver dog bedre i denne periode, da skolegang to gange om ugen bliver lov (1814). Dette fører til, at analfabetismen på længere sigt forsvinder. Den fattige del af befolkningen finder trøst i fx den voksende *socialismen*, hvor tilhængere nægter at acceptere den nød og elendighed konservatismen og liberalismen skabte. Socialismen var heller ikke enig i liberalismens entydige fokusering på individet. I stedet mente man, at mennesket var et socialt væsen, hvilket her vil sige, at det ønskede at udrette noget i fællesskab med sine medmennesker. Fik mennesket de rette muligheder, ville produktionen blive endnu større, end selv den mest superoptimistiske liberalist havde troet mulig. Samtidig ville samfundets rigdomme blive fordelt på en mere rimelig måde.

2)

I tv-udsendelsen ser vi H.C. Andersens far på dødslejet fantasere om kejser Napoleon. Forklar først hvem Napoleon var, og dernæst se på, hvilken betydning det fik, for det danske samfund på H.C. Andersens tid, at den danske konge gik i alliance med Napoleon og Frankrig. Kom ind på *"Slaget på Reden i 1801"* og følgerne af at være med på den tabende side i Napoleonskrigene fx statsbankerotten og tabet af Norge.

Svar

Napoleon var en franske general, der blev diktator efter en mislykket social omvæltning af det franske standssamfund i 1790'erne. Napoleon kom i de næste 20 år i krig med sine naboer om magten i Europa. Den danske konge og hans støtter fik Danmark presset i armene på Napoleon efter *"Slaget på Reden 1801"* og *"Københavns bombardement 1807"*. (Se nedenfor)

Der er særlig tre-fire begivenheder, der sætter gang i den danske fællesskabsfølelse. Først taber Danmark hele sin flåde til briterne, i det man kender som "*Slaget på Reden*" og efterfølgende "*Københavns Bombardement*". Nu var Danmark ikke længere en større søfartsnation, men det skulle blive værre endnu: Efter det store tab går Danmark sågar også *statsbankerot*, og ikke nok med det mister Danmark også *suveræniteten over Norge* (1814).

Morten Wiell Buttenschøn
Pædagogisk konsulent i historie og samfundsfag
CFU, Københavns Professionshøjskole
Marts 2019